

Pirkanmaa**2019**

Maakuntalaisten osallisuus Pirkanmaalla

Maakuntatilaisuus 9.5.2018
Tampere Finlayson
Projektipäällikkö Anne Heusala

Tehdään yhdessä

14.5.2018

1

www.pirkanmaa2019.fi

www.pirkanmaa2019.fi
[@pirkanmaa2019](https://twitter.com/pirkanmaa2019)

Pirkanmaa 2019

Osallistumisen teemaryhmä

- Perustettu syksyllä 2016 –puheenjohtajana hallintoylihoitaja Tiina Surakka PSHP
- Koostuu eri alojen asiantuntijoista
  - edustettuna kuntien ja valtion hallinnon viranhaltijoita sekä kolmannen sektorin edustajia muun muassa Järjestö 2.0, Tampereen yliopisto, Ely –keskus, PSHP, Pirkanmaan yrittäjät
  - ryhmän koko laajimmillaan 40 henkilöä
  - laajan ja muuntuvan ryhmän kokoonpanon avulla ideoitu ja konkretisoitu eri näkökulmia suoran ja edustuksellisen demokratian osallistumisen mahdollisuuksista

Pirkanmaa 2019

Osallisuus teemaryhmän tavoitteet ja työskentely

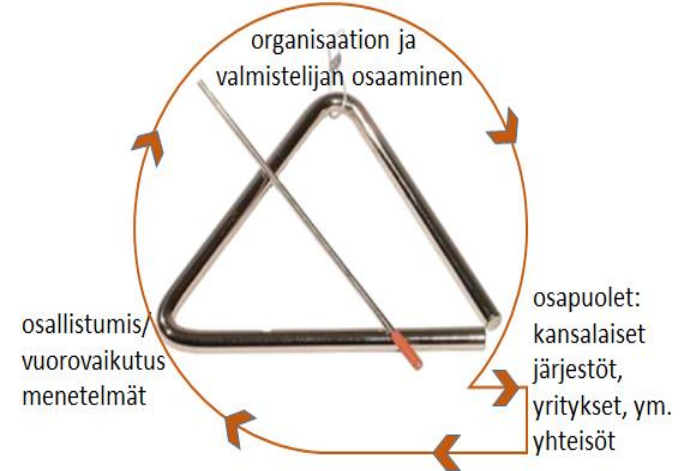
Osallistuminen -teemaryhmän tehtävä tuottaa Pirkanmaan osallistumisen periaatteet ja mallit, joka konkretisoituu osallisuusohjelmana

- kartoitettu laaja-alaisesti hyviä osallistumisen mallien käytäntöjä ja työkaluja
- työstetty Pirkanmaan maakunnan osallistumisen periaatteita ja erilaisia malleja
- järjestetty yleisötilaisuus marraskuussa 2017 Mediapoliksessa
- tehty yhteistyötä muiden teemaryhmien kanssa

Maakunnan osallistumismallia kuvaava kolmio

Mallien kärjet

- valmistelijoiden ja koko organisaation osallistumis- ja viestintäosaaminen ja asenne yhdessä tekemiseen
- tilanteen mukaan valittavat osallistumistavat ja viestintä
- osapuolet saavat tietoa, voivat vuorovaikuttaa ja ottaa kantaa
- Kun kärjet toisiinsa liittyvä rengas pyörii kitkatta, voidaan odottaa hyviä tuloksia.
- Edellyttää muun muassa valmistelijoiden ja johdon valmennusta, digitaalisia ja muita menetelmiä vuorovaikutukseen, viestintään ja asioiden havainnollistamiseen sekä osapuolten; järjestöjen, neljännen sektorin, yritysten ja asukkaiden mukaanottoa ja motivointia, jotta kaikki kokemus ja tieto saadaan maakuntamme hyväksi

Osallistumisen periaatteet/perusarvot (IAP2)

IAP2 = The International Association for Public Participation

Pirkanmaa 2019

1. Kansalaisella tulee olla mahdollisuus sanoa kantansa asioihin, jotka vaikuttavat hänen elämäänsä.
2. Osallistumiseen sisältyy lupaus siitä, että osallistuminen vaikuttaa päätöksiin.
3. Osallistuminen edistää kestäviä päätöksiä, koska päättäjien lisäksi kaikkien osallistujien tarpeet ja intressit tunnustetaan ja niistä keskustellaan.
4. Osallistuminen hakee ja auttaa niitä osallistumaan, joihin vaikutuksia voi kohdistua ja joita päätökset saattavat kiinnostaa.
5. Osapuolten panokset työskentelyyn varmistetaan suunnittelemalla osallistumistavat
6. Osallistumiseen kuuluu riittävän informaation toimittaminen osapuolille, jotta osallistuminen on mielekästä.
7. Osallistujille kuuluu kertoa, kuinka heidän kannanottonsa vaikuttivat päätöksiin.

Tehdään yhdessä

14.5.2018

5

www.pirkanmaa2019.fi

www.pirkanmaa2019.fi
[@pirkanmaa2019](https://twitter.com/pirkanmaa2019)

Pirkanmaa 2019

Osallisuus ja mahdollisuus osallistua tulee näkyä strategiassa

Työryhmän tarkennus strategiaan

Tehdään yhdessä

14.5.2018

6

www.pirkanmaa2019.fi

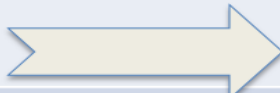
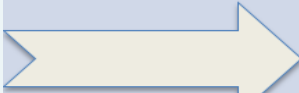
www.pirkanmaa2019.fi

@pirkanmaa2019

Pirkanmaa 2019

Maakunta vahvana järjestäjänä edistää osallisuutta

Pirkanmaan	Maakunta/järjestäjä	
	Palveluiden järjestäminen	Päätöksenteko maakuntapäätäjät
OSALLISUUDEN YDIN Dialogi -vuoropuhelu 	<ul style="list-style-type: none"> • Strateginen johtaminen ja koordinaatio: asukas- ja asiakasosallisuus, järjestöyhteistyö • Kokemustiedon hyödyntämisen varmistaminen • Osallistumisen periaatteet	<ul style="list-style-type: none"> • Huolehtii monipuolisista ja vaikuttavista osallistumisen muodoista
OSALLISUUDEN MUOTOJA 	<ul style="list-style-type: none"> • Yhteiskehittäminen • Digitaaliset alustat • Raadit, kuulemis- ja keskustelutilaisuudet • Kohdennetut kyselyt • Osallistuva budjetointi	Lakisääteiset - Vanhus ja vammaisneuvosto - Nuorisovaltuusto Suoran osallistuminen - Kansalaisten kohtaaminen, aloitteet Epäsuora vaikuttaminen - Järjestöjen kautta, toimijoiden tukeminen
OSALLISUUDEN TOTEUTUMISEN EDELLYTYKSET/VAATIMUKSET 	<ul style="list-style-type: none"> • Osallisuusohjelma • Palveluntuottaja ja osallisuuden koordinaation vastuuttaminen • Järjestöt mukana • Kokemustietovaranto ja oppiminen • Asiakastieto päätöksiin • Asiakaspalautejärjestelmä • Toimivat verkkosivut	<ul style="list-style-type: none"> • Asukkaiden ja kokemusasiantuntijoiden edustajia toimielimissä • Vuoropuhelu/dialogi

Tehdään yhdessä

14.5.2018

7

www.pirkanmaa2019.fi

www.pirkanmaa2019.fi

@pirkanmaa2019

Ennakoarviointimenettely, osallistuva budjetointi, valmisteleva valiokunta...

EVAn neljä näkökulmaa

Esim.

- Kunnassa asuvat ihmiset
- Tarkasteltavia palveluja käyttävät ja ei-käyttävät
- Muita palveluja käyttävät
- Hyvinvointi: esim. terveys, osallisuus, yhdenvertaisuus, työllisyys, palvelujen saatavuus ja kattavuus

**Kuntalais-
vaikutukset**

Esim.

- Luonnonvarojen ja energian käyttö
- Päästöjen ja jätteiden määrä
- Kulutuskäyttäytyminen
- Toimintojen sijoittuminen
- Liikkumis- ja liikenneratkaisut
- Kulttuuriperintö, maisema, kaupunkikuva jne.

**Ympäristö-
vaikutukset**

Esim.

- Kunnan tulo- ja menotalous
- Yritysten toimintaja kilpailu
- Resurssien jako
- Tuottavuus

**Talous-
vaikutukset**

Esim.

- Henkilöstö, organisaatio ja hallinto
- Viranomaisten tehtävät ja menettelytavat ja niiden määrä ja laatu
- Viranomaisten väliset suhteet
- Luottamushenkilöiden toiminta

**Organisaatio-
ja henkilöstö-
vaikutukset**

[\(Sundquist ja Oulasvirta 2011, 33-35\)](#)

100

Pirkanmaa 2019

Osallistuminen Pirkanmaalla

- Pirkanmaalle sellaiset osallistumisen mallit, jotka tukevat eri väestöryhmien mahdollisuutta osallistua päätöksentekoon
- Osallisuutta mahdollistetaan monikanavaisesti hyödyntämällä digitalisaatiota, mutta myös vuorovaikutteista osallisuutta
- Tehokkaat, yhdenmukaiset ja helppokäyttöiset osallistumisen mallit
- Alueellinen kattavuus – huomioidaan tasapuolisesti kaikki Pirkanmaan maakunnan asukkaat
- Luodaan erilaisia osallistumisen tiloja – yhteistyö maakunnan, kunnan ja yritysten kesken

Tehdään yhdessä

14.5.2018

9

www.pirkanmaa2019.fi

www.pirkanmaa2019.fi
[@pirkanmaa2019](https://twitter.com/pirkanmaa2019)

Tehdään yhdessä

www.pirkanmaa2019.fi
@pirkanmaa2019